

Was – Wordt – Tabel Contractstandaarden Maatwerkvoorzieningen maatschappelijke ondersteuning

Van versie 1.1 naar versie 1.2

Van kracht per 1 januari 2026

Inleiding

In dit document is beschreven welke veranderingen er zijn doorgevoerd in de Contractstandaarden Wmo versie 1.2 ten opzichte van versie 1.1 naar aanleiding van de wijzigingsvoorstellen en een algehele actualisatieslag op taal, inhoud en (aanpalende) wetgeving. Alle documenten waaruit de contractstandaard bestaat zijn omgezet in B1 taal, waarbij de materiële werking niet wijzigt.

De inhoudelijke veranderingen hebben betrekking op de volgende onderwerpen en zijn **geel gearceerd** in de documenten om de wijzigingen goed aan te geven.:

- Bibob-bepaling is tekstueel ingevuld zowel in de overeenkomst als in de inkoopdocumenten
- In het kader van de Bibob is een meldplicht toegevoegd in de overeenkomst
- Aansprakelijkheid is aangepast met een differentiatie tussen micro-ondernemingen en overige ondernemingen
- Partij-aanduiding is aangepast (naar opdrachtgever en opdrachtnemer)
- Definitie gevolgschade is opgenomen in de overeenkomst
- Weigering van wijziging van de contractstandaard geldt als opzegging
- De looptijd is in de overeenkomst opgenomen en in het inkoopdocument wordt ernaar verwezen
- Er is een vaste plek (artikel 1.9) opgenomen waar de invulling van SROI opgenomen kan worden
- Er is een toelichting opgenomen hoe om te gaan met indexering in het eerste contractjaar
- Er is een wijziging aangebracht in de herzieningsclausule van artikel 1.4
- Er is een verduidelijking over de Treeknormen opgenomen
- Er wordt verwezen naar de Wet Bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg, die per 1 januari 2025 van kracht is.
- In de toelichting op de inkoopdocumenten wordt uitgelegd hoe je de dialoog kunt verwerken in de inkoopdocumenten.

Het is niet nodig om de bestaande contracten opnieuw te laten tekenen, omdat er een wijzigingsclausule in de vorige versies van de Contractstandaarden Maatschappelijke ondersteuning staat.

Dit document is opgebouwd uit vier onderdelen:

Inleiding.....	2
1 Overzicht wijzigingen Overeenkomst Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.	4
2 Overzicht wijzigingen Toelichting op de Overeenkomst Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.	13
3 Overzicht wijzigingen Inkoopdocumenten Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.	20
4 Overzicht wijzigingen Toelichting op de inkoopdocumenten Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.	23

Legenda:

Alle teksten in de documenten van de contractstandaarden zijn omgezet naar B1 taalniveau zonder wijziging van de juridische materiële werking.

In dit document worden alleen de artikelen en teksten vermeld waarin wel inhoudelijke wijzigingen zijn aangebracht.

Geel gearceerde tekst is de **inhoudelijk gewijzigde passage zoals deze opgenomen wordt in de CSW versie 1.2.**

Zwarte tekst is de oorspronkelijke tekst in de CSW versie 1.1.

1 Overzicht wijzigingen Overeenkomst Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.

Versie 1.1. artikelnummer + deel	Overeenkomst Wmo versie 1.1 (WAS)	Release 1.2 (WORDT) artikelnummer	Overeenkomst Wmo versie 1.2 (WORDT)
Gehele document		Gehele document	Taalniveau B1 om leesbaarheid te vergroten
Gehele document	Aanbieder	Gehele document	Aanbieder is vervangen door Opdrachtnemer en gemeente is vervangen door Opdrachtgever
Inhouds opgave		Inhoudsopgave	Vanwege de wijzigingen is de inhoudsopgave aangepast.
Partij aanduiding	tezamen te noemen: Partijen		Afzonderlijk van elkaar te noemen Partij en samen te noemen Partijen.
Definities		Definities: Gevolgschade toegevoegd	Gevolgschade: schade zoals gederfde winst of geleden verlies.
Definities		Definities: Marketing toegevoegd	Marketing: activiteiten van de Opdrachtnemer om zijn onder de aandacht te brengen bij Opdrachtgevers, verwijzers en cliënten.
Definities		Definities: Micro onderneming toegevoegd	Micro-onderneming: een rechtspersoon die tot 10 werknemers en een omzet of een balanstotaal van ten hoogste 2 miljoen heeft.
Artikel 1.4.2	De Aanbieder weigert de wijziging niet op onredelijke gronden. Als de gevolgen van de wijziging naar het oordeel van de Aanbieder onredelijk zijn, of Partijen anderszins niet tot overeenstemming komen over de (gevolgen van) de wijziging van de overeenkomst, dan is de Aanbieder gerechtigd de overeenkomst schriftelijk op te zeggen met een opzegtermijn tot aan ingangsdatum wijziging als de Gemeente niet van hem kan verlangen de overeenkomst ongewijzigd voort te zetten.	Artikel 1.4.2	De Opdrachtnemer weigert een wijziging niet zonder goede reden. Als de Opdrachtnemer de wijziging niet aanvaardt, dan geldt die weigering als een opzegging van de overeenkomst met een opzegtermijn tot aan de ingangsdatum van de wijziging, tenzij Partijen anders zijn overeengekomen in de wijzigingsmogelijkheden in artikel 1.4.1.

<p>Artikel 1.8</p>	<p>Bibob als vaste plek</p>	<p>Artikel 1.8 Bibob-bepaling inhoudelijk ingevuld</p>	<p>Op deze overeenkomst is de Wet Bibob van toepassing. Dat betekent dat de Opdrachtgever tijdens de looptijd van de overeenkomst zelf onderzoek mag doen, op grond van de artikelen 7a, 7b en 7c van de Wet Bibob. De opdrachtgever mag ook het Landelijk Bureau Bibob om advies vragen. Het onderzoek en/of het advies mag gaan over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de Opdrachtnemer, 2. de combinant, 3. een onderaannemer, en/of 4. één of meer vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders. <p>Dit is in lijn met artikel 5 lid 2 en artikel 9 lid 2 van de Wet Bibob.</p> <p>1.8.2 De Opdrachtnemer, combinant, onderaannemer en/of één of meer vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders, verstrekken op eigen kosten alle gevraagde informatie over hun organisatie of persoon. Zij leveren deze informatie aan zodra de opdrachtgever of het Landelijk Bureau Bibob daarom vraagt.</p> <p>1.8.3 De Opdrachtgever laat de opdrachtnemer weten wanneer hij een Bibob-advies aanvraagt bij het Landelijk Bureau Bibob.</p> <p>1.8.4 Na ontvangst van het advies – zoals bedoeld in artikel 1.8.3 van deze overeenkomst - informeert de Opdrachtgever de opdrachtnemer en biedt hij de mogelijkheid om een zienswijze te geven. Daarbij respecteert de Opdrachtgever het beginsel van hoor en wederhoor. Vervolgens beslist de Opdrachtgever of hij gevolgen verbindt aan het advies en</p>
---------------------------	-----------------------------	---	---

			<p>zo ja, welke. Hij houdt daarbij rekening met de regels uit de Wet Bibob.</p> <p>1.8.5 Het Bibob-advies helpt de Opdrachtgever bij zijn afweging om:</p> <p>a. de overeenkomst met de Opdrachtnemer te ontbinden; of</p> <p>b. wel of geen toestemming te geven voor de inzet van een (beoogde) onderaannemer.</p>
		Artikel 1.9 als vaste plek toegevoegd	<p>[Optioneel:] Artikel 1.9: Social Return on Investment</p> <p>De Opdrachtgever wil de volgende voorwaarden stellen: [invullen]</p>
Artikel 3.1.1	<p>[Bij inspanningsgerichte of outputgerichte voeringsvariant:]</p> <p>Aanbieder verleent maatschappelijke ondersteuning aan cliënt die op grond van de daarvoor gestelde wettelijke bepalingen of gemeentelijke regelgeving naar hem is verwezen, tenzij:</p> <p>a) een cliëntenstop is opgelegd door de Gemeente of tussen Partijen is overeengekomen;</p> <p>b) de Aanbieder aantoonbaar niet de juiste maatschappelijke ondersteuning kan bieden;</p> <p>c) Partijen gebruikmaken van bestedingsruimte(n) en de maximale bestedingsruimte (geprognosticeerd) is of wordt bereikt.</p> <p><i>taakgerichte uitvoeringsvariant:</i></p> <p>Aanbieder verleent maatschappelijke ondersteuning aan cliënt die op grond van de daarvoor gestelde wettelijke bepalingen of gemeentelijke regelgeving naar hem is</p>	<p>Artikel 3.1.1</p> <p>Acceptatieplicht toegevoegd</p>	<p><i>Bij inspanningsgerichte of outputgerichte uitvoeringsvariant:</i></p> <p>De Opdrachtnemer levert maatschappelijke ondersteuning aan cliënten die volgens de regels naar hem zijn verwezen (acceptatieplicht). Uitzonderingen gelden als:</p> <p>a) de Opdrachtgever een cliëntenstop oplegt of partijen dit samen afspreken;</p> <p>b) de Opdrachtnemer aantoonbaar niet de juiste ondersteuning kan geven;</p> <p>c) de maximale bestedingsruimte bereikt is of bijna bereikt wordt.</p> <p><i>Bij taakgerichte uitvoeringsvariant:</i></p> <p>De Opdrachtnemer levert maatschappelijke ondersteuning aan cliënten die volgens de regels naar hem zijn verwezen, tenzij hij aantoonbaar niet de juiste ondersteuning kan bieden.</p>

	wezen, tenzij de Aanbieder aantoonbaar niet de juiste schappelijke ondersteuning kan bieden.		
Artikel 3.9.1	Aanbieder meldt in onderaanneming te verlenen schappelijke ondersteuning vooraf bij de Gemeente. or de inzet van een onderaannemer heeft de Aanbieder riftelijke toestemming nodig van de Gemeente, tenzij ake is van een zelfstandige zonder personeel. De meente neemt daarbij wet- en regelgeving in acht.	Artikel 3.9.1 Passage toegevoegd in kader van Bibob	De Opdrachtnemer meldt vooraf aan de opdrachtgever als hij maatschappelijke ondersteuning wil uitbesteden aan een onderaannemer. Hij heeft daarvoor schriftelijke toestemming nodig, behalve bij een zelfstandige zonder personeel. De onderaannemer houdt zich aan de geldende wet- en regelgeving en de bepalingen zoals opgenomen in deze overeenkomst. De Opdrachtgever mag – om dat te kunnen toetsen - daarvoor een Bibob-onderzoek uitvoeren of laten uitvoeren, zoals bedoeld in artikel 1.8 van de overeenkomst. Als de uitkomst van dat onderzoek daartoe aanleiding geeft, weigert de Opdrachtgever de inzet van de onderaannemer. De Opdrachtnemer stelt zelf het ondersteuningsaanbod voor de cliënt samen en legt hierover verantwoording af aan de Opdrachtgever.
Artikel 3.9.6		Artikel 3.9.6 Toegevoegd conform Contract standaard Jeugd	3.9.6 De Opdrachtnemer is het aanspreekpunt voor Opdrachtgever. Hij mag namens alle betrokkenen contact hebben met de opdrachtgever. De opdrachtgever betaalt alleen aan de Opdrachtnemer, niet aan onderaannemers. Alleen de Opdrachtnemer kan rechten uitoefenen tegenover de Opdrachtgever.
Artikel 3.10	Hoofd- en onderaanneming	Artikel 3.10 7 ^e lid met meldplicht toegevoegd	3.10.7 De Opdrachtnemer, combinant, onderaannemer en/of één of meer vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders, doen direct en schriftelijk een melding aan de Opdrachtgever zodra zich één van de onderstaande situaties voordoet binnen hun organisatie of persoon: a. een overheidsinstantie start een handhavingstraject of maakt het voornemen daartoe bekend;

			<p>b. een instantie legt een bestuurlijke boete op (waaronder een fiscale vergrijpboete) of maakt het voornemen daartoe bekend;</p> <p>c. de Partij krijgt de status van verdachte;</p> <p>d. de Partij ontvangt een strafrechtelijke veroordeling.</p> <p>De Opdrachtgever kan aan de melding rechtsgevolgen verbinden.</p>
Artikel 3.10.3 onder f)	f) Op verzoek van de Gemeente geeft de Aanbieder de gegevens waaruit blijkt dat de Aanbieder de landelijke afspraken volgt over toepassing van het landelijk accountantsprotocol van toepassing op de uitvoeringsvariant, waaronder een financiële productieverantwoording per domein en een verklaring van een registeraccountant of accountant-administratieconsulent met een daartoe strekkende aantekening in het accountantsregister.	Artikel 3.10.3 onder c)	c) Op verzoek toont de opdrachtnemer aan dat hij voldoet aan de landelijke afspraken over financiële verantwoording. Hij levert daarbij ook een accountantsverklaring aan, als dat volgens die afspraken noodzakelijk is.
Artikel 3.19 Niet nakoming, opzegging en ontbinding		Artikel 3.19.2 toegevoegd conform Contract Standaard Jeugd	3.19.2 Als de Opdrachtnemer tekortschiet, moet hij schade aan de Opdrachtgever en cliënten vergoeden. De Opdrachtgever moet wel proberen de schade te beperken. De Opdrachtnemer blijft de ondersteuning goed uitvoeren.
Artikel 3.19.4 Niet nakoming, opzegging en ontbinding	Inhoudelijk niet veranderd	Artikel 3.19.4 Opsomming f t/m i toegevoegd bij lid 4 ikv Bibob	f) de Opdrachtgever op basis van eigen onderzoek op grond van de Wet Bibob een negatieve conclusie trekt over de Opdrachtnemer, de combinant, een onderaannemer en/of een of meer vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders, met inachtneming van het begrip 'betrokkene' uit de Wet Bibob;
			g) het Landelijk Bureau Bibob een negatief advies uitbrengt over de Opdrachtnemer, de combinant, een onderaannemer en/of een of meer vertegenwoordigers van deze Partijen, met inachtneming van het begrip 'betrokkene' uit de Wet Bibob;

			<p>h) de Opdrachtnemer, de combinant, een onderaannemer en/of een of meer vertegenwoordigers van deze partijen de gevraagde informatie niet, niet volledig of niet op tijd leveren aan de opdrachtgever en/of het Landelijk Bureau Bibob;</p> <p>i) een instantie een bestuurlijke boete oplegt, waaronder een fiscale vergrijpboete.</p>
Artikel 3.20 lid 1	De Aanbieder mag de rechten en verplichtingen uit deze overeenkomst geheel noch gedeeltelijk aan één of meer derden overdragen of door één of meerdere derden laten overnemen zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Gemeente. Voor pandrechten geldt voorgaande beperking niet. De Gemeente kan aan goedkeuring als bedoeld in de eerste volzin voorwaarden verbinden, maar de goedkeuring niet op onredelijke gronden onthouden.	Artikel 3.21 lid 1 Nav wijzigingsvoorstel toegevoegd	De Opdrachtnemer mag rechten of verplichtingen uit deze overeenkomst niet overdragen aan anderen. Dat mag alleen met schriftelijke toestemming van de Opdrachtgever. Deze toestemming kan voorwaarden hebben (waaronder begrepen maar niet beperkt tot het verkrijgen van extra (financiële) zekerheid). Bij pandrechten geldt deze beperking niet.
Artikel 3.26		Artikel 3.26 Lid 1 toegevoegd conform contract standaard Jeugd	<p>3.26.1</p> <p>a) Partijen sturen mededelingen over deze overeenkomst altijd schriftelijk. Mondelinge afspraken gelden pas als die schriftelijk zijn bevestigd.</p> <p>b) De Opdrachtgever blijft altijd verantwoordelijk voor haar wettelijke taken. Als hij, uit hoofde van zijn bestuurlijke verantwoordelijkheden of de wet, iets moet doen wat niet past binnen deze overeenkomst, dan is dat geen toerekenbare fout van Opdrachtgever.</p> <p>c) Deze afspraken gelden ook voor andere overeenkomsten die Partijen later sluiten.</p>
Artikel 3.26.2	Op deze overeenkomst gelden de laatste modelinkoopvoorwaarden van de VNG (september 2024). Afwijkingen daarvan zijn in deze overeenkomst opgenomen. De volgende artikelen uit de VNG-voorwaarden gelden niet: 16.1, 20.1, 20.2, 21, 22, 23 en 25.3. De opdrachtnemer verklaart dat hij deze voorwaarden heeft ontvangen en hiermee akkoord	Artikel 3.26.2 Het gehele artikel 16 van de model inkoopvoorwaarden van de VNG komt te vervallen. Aansprakelijkheid vanuit artikel 16.2 VNG-voorwaarden is verwerkt in artikel 3.28	Op deze overeenkomst gelden de laatste modelinkoopvoorwaarden van de VNG (september 2024). Afwijkingen daarvan zijn in deze overeenkomst opgenomen. De volgende artikelen uit de VNG-voorwaarden gelden niet: 16.1 , 16, 20.1, 20.2, 21, 22, 23 en 25.3. De Opdrachtnemer verklaart dat hij deze voorwaarden heeft ontvangen en hiermee akkoord gaat.

	gaat. Voorwaarden van de opdrachtnemer of derden gelden niet.		Voorwaarden van de Opdrachtnemer of derden gelden niet.
Artikel 3.28	<p>Als zich gedurende de looptijd van deze overeenkomst een schadeveroorzakende gebeurtenis voordoet die is gerelateerd aan de verplichting van de Gemeente tot vergoeding van de geleverde maatschappelijke ondersteuning, dan is het schadebedrag voor de Gemeente gemaximeerd op voor de geleverde maatschappelijke ondersteuning te ontvangen vergoeding en geldt dat de aansprakelijkheid van de Gemeente voor gevolgschade zoals schade van het afbouwen van (de) organisatie(onderdelen) en het laten overnemen of ontslaan van personeel en cliënten is uitgesloten.</p>	<p>Artikel 3.28 Aansprakelijkheid gedifferentieerd naar micro ondernemingen en overige ondernemingen</p> <p>- Bepalingen uit dit artikel zijn overgenomen uit het model Algemene Inkoopvoorwaarden van de VNG (artikel 16) De tabel uit artikel 16.1 is niet overgenomen. In plaats daarvan is onderscheid gemaakt tussen micro-ondernemingen en overige ondernemingen</p>	<p>3.28.1 Als de Opdrachtgever schade veroorzaakt tijdens de looptijd van de overeenkomst, en dit te maken heeft met zijn verplichting om maatschappelijke ondersteuning te vergoeden, dan betaalt de Opdrachtgever nooit meer dan het afgesproken bedrag voor die ondersteuning. De opdrachtgever is niet aansprakelijk voor gevolgschade.</p> <p>3.28.2 Als de Opdrachtnemer zijn verplichtingen niet nakomt en dit aan hemzelf te wijten is, dan is hij aansprakelijk voor de schade die de opdrachtgever daardoor lijdt of nog zal lijden. Daarbij geldt de volgende beperking van de aansprakelijkheid:</p> <p>-Als de Opdrachtnemer een micro-onderneming is: EUR 1.250.000,00 per gebeurtenis en EUR 2.500.000,00 per contractjaar (of een gedeelte van een jaar) dat de overeenkomst loopt..</p> <p>-In alle andere gevallen: EUR 2.500.000,00 per gebeurtenis en EUR 5.000.000,00 per contractjaar (of een gedeelte van een jaar) dat de overeenkomst loopt.</p> <p>Samenhangende gebeurtenissen merken Partijen daarbij aan als één gebeurtenis</p> <p>3.28.3 De beperking van aansprakelijkheid uit 3.28.1 en 3.28.2 vervalt in de volgende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - als sprake is van schadevergoeding vanwege overlijden of letsel; - als de partij die tekortschiet of haar personeel opzettelijk of met grove schuld handelt;

			<ul style="list-style-type: none"> - bij schending van artikel 8 van de Algemene inkoopvoorwaarden; - bij schending van artikel 3.31 en/of artikel 9 van de Algemene inkoopvoorwaarden, inclusief de Verwerkersovereenkomst en de Overeenkomst voor Gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijken. <p>3.28.4 De Opdrachtnemer sluit bij het aangaan van de overeenkomst een passende verzekering af voor de uitvoering van de overeenkomst. Hij houdt deze verzekering actief gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst.</p> <p>3.28.5 De Opdrachtnemer wijzigt het verzekerde bedrag of de polisvoorwaarden tijdens de looptijd van de overeenkomst niet ten nadele van de Opdrachtgever, tenzij de Opdrachtgever hiervoor vooraf schriftelijk toestemming geeft.</p> <p>3.28.6 Als de Opdrachtnemer nog niet beschikt over een verzekering die nodig is voor de uitvoering van de overeenkomst, sluit hij deze alsnog af. Hij houdt deze verzekering ten minste aan zolang de uitvoering van de overeenkomst duurt.</p>
Artikel 3.30.4	De Aanbieder weigert de wijziging niet op onredelijke gronden. Als de gevolgen van de wijziging naar het oordeel van de Aanbieder onredelijk zijn, of Partijen anderszins niet tot overeenstemming komen over de (gevolgen van de) wijziging van de overeenkomst, dan is de Aanbieder gerechtigd de overeenkomst schriftelijk op te zeggen met een opzegtermijn van 6 (zes)	Artikel 3.30.4 Aangepast om meer duidelijkheid te creëren over de gevolgen van weigeren van de wijziging van de contract-standaard	De Opdrachtnemer weigert een wijziging niet zonder goede reden. Als de Opdrachtnemer de wijziging niet aanvaardt, dan geldt die weigering als een opzegging van de overeenkomst met een opzegtermijn tot aan de ingangsdatum van de wijziging, tenzij Partijen anders zijn overeengekomen in de wijzigingsmogelijkheden in artikel 1.4.1.

	kalendermaanden als de Gemeente van hem niet kan vergen de overeenkomst ongewijzigd voort te zetten.		
--	--	--	--

2 Overzicht wijzigingen Toelichting op de Overeenkomst Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.

Versie 1.1. artikelnummer + deel	Toelichting op de Overeenkomst Wmo versie 1.1 (WAS)	Release 1.2 (WORDT) artikelnummer	Toelichting op de Overeenkomst Wmo versie 1.2 (WORDT)
Algemeen		Inleiding	Van belang is dat de artikelnummering en volgorde altijd aangehouden wordt – ook in deel 1; Als gemeenten ervoor kiezen om de optionele bepalingen in deel 1 niet op te nemen, is het advies om het artikelnummer wel op te nemen met een NVT erbij. Dit vergemakkelijkt het verwerken van de jaarlijkse wijzigingen van de contractstandaard.
Partij-aanduiding			In de overeenkomst is de partijaanduiding opdrachtgever en opdrachtnemer gebruikt. Dit is gelijklopend in de contractstandaard Jeugd en contractstandaard Wmo. In deze toelichting wordt nog wel gesproken over gemeenten en aanbieders, aansluitend bij de Wmo 2015.
Definities		Definities Link naar de WLZ-overeenkomst toegevoegd	https://www.zorgkantoor-zorgzekerheid.nl/uploads/files/Bijlage-2-Overeenkomst-Wlz-2025.pdf
Definities		Definities Link naar de handreiking “gebruik uitvoeringsvarianten iJW en iWmo” toegevoegd	https://www.istandaarden.nl/binaries/content/assets/istandaarden/iwmo/handreiking-uitvoeringsvarianten-iwmo-en-ijw.pdf
Definities		Definities Toelichting begrip micro-onderneming toegevoegd	De contractstandaard gebruikt het begrip micro-onderneming zoals gedefinieerd in aanbeveling 2003/361/EG. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:32003H0361

Artikel 1.3		Artikel 1.3 Toelichting toegevoegd	Om fouten te voorkomen wordt de looptijd alleen in de overeenkomst vermeld. In het inkoopdocument wordt daarom verwezen naar het desbetreffende artikel in de overeenkomst over de looptijd.
Artikel 1.4		Artikel 1.4 onder <i>ratio</i> laatste aandachtsstree pje gewijzigd in:	-Als een opdrachtnemer later de wijziging niet aanvaardt, dan geldt die wijziging als een opzegging van de overeenkomst, tenzij partijen anders zijn overeengekomen in de wijzigingen zelf.
Artikel 1.4		Artikel 1.4 onder <i>inhoud</i>	-Als de opdrachtnemer de wijziging niet aanvaardt, dan geldt die weigering als een opzegging van de overeenkomst. Partijen kunnen anders overeengekomen in de wijziging zelf.
Artikel 1.7		Artikel 1.7 Uitleg over spiegelbepaling toegevoegd	De contractstandaard Jeugd bevat een spiegelbepaling. Gemeenten die deze optionele bepaling gebruiken, kunnen ook de spiegelbepaling gebruiken (en andersom).
Artikel 1.8	Bibob	Artikel 1.8 Nadere toelichting op de wijzigingen die in het kader van de wet Bibob zijn opgenomen.	[Optioneel:] Artikel 1.8: Bibob Onderzoek Ratio: <ul style="list-style-type: none"> - De wet Bibob biedt aanbestedende diensten de mogelijkheid om te onderzoeken of een overheidsopdracht aan een gegadigde gegund kan worden, een reeds gesloten overeenkomst ontbonden kan worden of een onderaannemer geweigerd kan worden. Dit om te voorkomen dat een overheidsorgaan onbewust strafbare feiten faciliteert. - De wet Bibob is een facultatief instrument. Aanbestedende diensten bepalen zelf of ze de wet Bibob willen toepassen. Als gemeenten de wet Bibob willen toepassen bij de inkoop van maatschappelijke ondersteuning en tijdens de uitvoering van de overeenkomst, dient de gemeente de gestandaardiseerde teksten op te nemen in het inkoopdocument en de overeenkomst. Inhoud: <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten kunnen onderzoek doen naar de integriteit van de opdrachtnemer. Het onderzoek kan gaan over de opdrachtnemer zelf, de combinant(en), een onderaannemer en/of één of meer

			<p>vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders. Dat is opgenomen in artikel 1.8</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ook onderaannemers zijn onderhevig aan de wet Bibob, vandaar dat artikel 3.9.1 is aangepast. - Er is een actieve meldplicht opgenomen in artikel 3.10 lid 7 voor opdrachtnemer, combinant(en), onderaannemer en/of één of meer vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders, om bij een van onderstaande situaties direct en schriftelijk een melding aan de opdrachtgever te doen: <ul style="list-style-type: none"> a. een overheidsinstantie start een handhavingstraject of maakt het voornemen daartoe bekend; b. een instantie legt een bestuurlijke boete op (waaronder een fiscale vergrijpboete) of maakt het voornemen daartoe bekend; c. de partij krijgt de status van verdachte; d. de partij ontvangt een strafrechtelijke veroordeling. <p>De opdrachtgever kan aan de melding rechtsgevolgen verbinden. Artikel 3.19.4 is zodanig aangepast met toevoegingen van situaties onder f) tot en met i), dat dit mogelijk maakt.</p>
nieuw		<p>Artikel 1.9 SROI heeft een vaste plek gekregen in artikel 1.9; gemeenten kunnen op deze plek het artikel zelf invulling geven.</p>	<p>[Optioneel:] Artikel 1.9: Social Return on Investment</p> <p>Ratio: -Veel gemeenten kennen beleid voor social return on investment. Dat beleid willen zij ook toepassen bij de inkoop van maatschappelijke ondersteuning. -Het is niet mogelijk gebleken een bepaling voor social return on investment te standaardiseren. Daarom legt de contractstandaard alleen de vindplaats voor deze bepaling vast.</p> <p>Inhoud: -De gemeente bepaalt zelf hoe zij social return on investment verwerkt in de overeenkomst. Dat moet wel op deze plek.</p>
Artikel 3.2		<p>Artikel 3.2 Extra uitleg toegevoegd</p>	<p>-Let op in het eerste jaar na een nieuwe inkoop: Als een gemeente een nieuw contract sluit in jaar X (bijvoorbeeld 2025), en dat contract sluit aan bij de op dat moment geldende prijs, dan geldt in het jaar daarna</p>

		over indexering in het eerste contractjaar	(bijvoorbeeld 2026) alleen de voorlopige indexering voor dat nieuwe jaar. De gemeente past dan geen nacalculatie toe over jaar X.
Artikel 3.5		Artikel 3.5 Link en uitleg over Treenormen opgenomen	https://www.monitorlangdurigezorg.nl/begrippen/treeknorm In het Treekoverleg tussen aanbieders en verzekeraars zijn voor de gehandicaptenzorg de volgende normen afgesproken: Verstandelijk gehandicaptenzorg ondersteuning dagbesteding : 6 weken ondersteuning wonen : 13 weken Lichamelijk gehandicaptenzorg ondersteuning dagbesteding : 6 weken ondersteuning wonen : 13 weken Zintuiglijk gehandicaptenzorg ondersteuning dagbesteding : 6 weken ondersteuning wonen : 8 weken
Artikel 3.9.1	Inhoud blijft hetzelfde	Artikel 3.9.1 regel toegevoegd	-Onderaannemers dienen zich te houden aan geldende wet- en regelgeving en kunnen onderwerp zijn van een Bibob-onderzoek om te toetsen of ze dat doen.
Artikel 3.10		Artikel 3.10 Uitleg over toegevoegde Lid 7	Melding van onderwerp van onderzoek/handhaving/strafbaar feit/boete: De opdrachtnemer, combinant, onderaannemer en/of één of meer vertegenwoordigers van deze partijen, zoals bestuurders of toezichthouders, doen direct en schriftelijk een melding aan de opdrachtgever zodra zich één van de onderstaande situaties voordoet binnen hun organisatie of persoon: a. een overheidsinstantie start een handhavingstraject of maakt het voornemen daartoe bekend; b. een instantie legt een bestuurlijke boete op (waaronder een fiscale vergrijpboete) of maakt het voornemen daartoe bekend; c. de partij krijgt de status van verdachte; d. de partij ontvangt een strafrechtelijke veroordeling.
Artikel 3.15		Artikel 3.15.1	Dit artikel maakt de Rusland-verklaring overbodig, omdat alle Russische UBO's op een sanctielijst staan.
Artikel 3.19.4		Artikel 3.19.4	-Artikel 28 van het VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden bepaalt dat partijen de overeenkomst kunnen ontbinden zonder tussenkomst van de

		Bibob-bepalingen toegevoegd	rechter en zonder ingebrekestelling. Deze bepaling bouwt daarop voort en biedt aanvullende mogelijkheden, waaronder Bibob-bepalingen, om snel te handelen bij ernstige tekortkomingen in de nakoming.
Artikel 3.26	<p><i>Inhoud:</i></p> <p>-De gemeente gebruikt de VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden (versie september 2024, vastgesteld in oktober 2024).</p> <p>-De aanbieder accepteert deze voorwaarden door het tekenen van de overeenkomst. Sommige artikelen uit de VNG-voorwaarden zijn uitgesloten, omdat ze niet relevant zijn voor maatschappelijke ondersteuning. Dat gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artikel 16.1: staffel aansprakelijkheid • Artikel 20.1 en 20.2: facturering en betaling • Artikel 21: leveringen • Artikel 22: verpakking en transport • Artikel 23: overdracht van eigendom en risico • Artikel 25.3: vervanging van personeel 	<p>Artikel 3.26</p> <p>Er is een aparte uitwerking gekomen mbt aansprakelijkheid in artikel 3.28, vandaar dat artikel 16 van de VNG voorwaarden in zijn geheel is uitgesloten.</p>	<p><i>Inhoud:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De gemeente gebruikt de VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden (versie september 2024, vastgesteld in oktober 2024). - De aanbieder accepteert deze voorwaarden door het tekenen van de overeenkomst. Sommige artikelen uit de VNG-voorwaarden zijn uitgesloten, omdat ze niet relevant zijn voor maatschappelijke ondersteuning. Dat gaat om: <ul style="list-style-type: none"> • Artikel 16.: staffel aansprakelijkheid • Artikel 20.1 en 20.2: facturering en betaling • Artikel 21: leveringen • Artikel 22: verpakking en transport • Artikel 23: overdracht van eigendom en risico • Artikel 25.3: vervanging van personeel
Artikel 3.28	<p><i>Ratio:</i></p> <p>Ook de gemeente kan een gebeurtenis veroorzaken met schade voor de aanbieder tot gevolg. In deze bepaling is de aansprakelijkheid voor die schade beperkt. De aansprakelijkheid van de aanbieder is geregeld in het Model Algemene Inkoopvoorwaarden van de VNG (en door een rechter is deze bepaling als proportioneel aanvaard).</p> <p><i>Inhoud:</i></p> <p>Aansprakelijkheid is geregeld in artikel 14 van het VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden. Hiervan is aangegeven in jurisprudentie dat de clause voldoet. Zie: https://vng.nl/artikelen/aansprakelijkheid</p> <p>Gevolgschade is een specifieke vorm van schade die geen specifieke plek heeft in het Nederlands verbintenissenrecht en wordt ook wel aangemerkt als</p>	<p>Artikel 3.28</p> <p>Tekst gewijzigd</p>	<p><i>Ratio:</i></p> <p>-Ook de gemeente kan een gebeurtenis veroorzaken met schade voor de aanbieder tot gevolg. In deze bepaling is de aansprakelijkheid voor die schade beperkt.</p> <p>-De bepalingen over aansprakelijkheid in dit artikel zijn overgenomen uit de Model Algemene Inkoopvoorwaarden van de VNG (artikel 16), met uitzondering van de tabel uit artikel 16.1.</p> <p>-Er is voor de hoogte van het aansprakelijkheidsbedrag onderscheid gemaakt tussen micro-ondernemingen (2 criteria: tot maximaal 10 personen personeel én niet meer dan 2 miljoen omzet) en overige ondernemingen.</p> <p><i>Inhoud:</i></p> <p>-Als het gaat over aansprakelijkheid dan geldt: schade moet worden vergoed als die aantoonbaar is en als er sprake is van een fout die toegerekend kan worden.</p> <p>-Onder gevolgschade verstaan we schade die niet direct, maar indirect ontstaat door een fout, zoals gemiste inkomsten. Om misverstanden te</p>

	indirecte vermogensschade (geleden verlies en/of gederfde winst). Het is vaak lastig om vast te stellen wat in een gegeven situatie wordt aangemerkt als rechtstreekse schade en wat wordt aangemerkt als gevolgschade. Dit onderscheid wordt om deze reden niet gemaakt in de VNG Algemene Inkoopvoorwaarden. Het Model VNG Algemene Inkoopvoorwaarden sluiten aan bij de wettelijke schadevergoedingsregeling (BW) waarbij de vergoeding en de omvang van de schade wordt bepaald door criteria van causaal verband en toerekenbaarheid. Nu in deze bepaling wordt gekozen voor een onderscheid tussen directe en gevolgschade, is een passende definitie van gevolgschade noodzakelijk om onzekerheid over de uitleg van deze term te reduceren. . In deze bepaling verstaan we onder gevolgschade alle schade die niet direct wordt veroorzaakt door de schadeveroorzakende gebeurtenis.		voorkomen is in deze bepaling uitgelegd wat gevolgschade precies is: alle schade die niet rechtstreeks is veroorzaakt door de fout zelf.
Artikel 3.30.2		Artikel 3.30.2	door de wijziging of aanvulling de prijs van de opdracht niet met meer dan 50% stijgt ten opzichte van de waarde van de oorspronkelijke opdracht. Hiermee wordt aangesloten bij de proportionaliteit in de Aanbestedingswet 2012.
Artikel 3.30.4	De wijziging(en) van/in de contractstandaard kunnen van een zodanige aard zijn dat de aanbieder tot de conclusie komt de overeenkomst niet te kunnen of te willen voortzetten. De aanbieder kan in dat geval de overeenkomst opzeggen: <ul style="list-style-type: none"> · mits de argumenten die hij aanvoert niet berusten op onredelijke gronden; · hij daarnaast van oordeel is dat het onredelijk is de overeenkomst in gewijzigde vorm voort te zetten; · partijen geen overeenstemming bereiken over de gevolgen van de overeenkomst; en 	Artikel 3.30.4	-Vindt een opdrachtnemer dat hij de overeenkomst niet kan of wil voortzetten vanwege gewijzigde bepalingen in de contractstandaard, dan geldt zijn weigering als een opzegging van de overeenkomst.

	<p>· de gemeente niet kan vergen van de aanbieder dat deze de overeenkomst in de beoogde gewijzigde vorm voortzet.</p>		
--	--	--	--

3 Overzicht wijzigingen Inkoopdocumenten Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.

Versie 1.1. paragraaf	Inkoopdocumenten Wmo 1.1 (WAS)	Release 1.2 (WORDT) paragraaf	Inkoopdocumenten Wmo versie 1.2 (WORDT)
Gehele document		Gehele document	Aangepast op taalniveau B1
Paragraaf 2.3 Monitoring, sturing, toezicht en leren		Toegevoegd vanwege nieuwe wetgeving	<i>Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg en de Uitvoeringsregeling Waarschuwingsregister zorgfraude</i> Op 1 januari 2025 trad de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Wbsrz) in werking. Op basis van deze wet en de Uitvoeringsregeling Waarschuwingsregister zorgfraude delen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren gegevens met elkaar over (rechts)personen die fraude in de zorg hebben gepleegd. Opdrachtgever gebruikt daarvoor als gemeente(n) het Waarschuwingsregister.
Paragraaf 2.5.3 Looptijd	<p>[Een van onderstaande opties. Meerdere opties zijn mogelijk bij meerdere percelen en als voor verschillende percelen verschillende uitvoeringsvarianten gelden:]</p> <p>Inspanningsgerichte of outputgerichte uitvoeringsvariant</p> <p>De raamovereenkomst gaat in op Datum en loopt tot en met Datum. De Gemeente kan na afloop van de looptijd de overeenkomst in zijn geheel of gedeeltelijk verlengen met een periode van [aantal] kalendermaanden. De Gemeente mag op deze wijze de overeenkomst maximaal [aantal] maal verlengen.</p> <p>[Optioneel:] De gekozen maximale looptijd van de raamovereenkomst is langer dan 48 kalendermaanden. De Gemeente rechtvaardigt deze keuze als volgt: [invullen Gemeente].</p> <p>Taakgericht</p>	Paragraaf 2.5.3 looptijd Om fouten te voorkomen wordt de looptijd op 1 plek, namelijk alleen in de overeenkomst vermeld	<p>De looptijd van de overeenkomst is opgenomen in artikel 1.3 van de overeenkomst.</p> <p>[Optioneel bij raamovereenkomst:] De gekozen maximale looptijd van de raamovereenkomst is langer dan 48 kalendermaanden. De inkopende organisatie rechtvaardigt deze keuze als volgt: [invullen inkopende organisatie].</p>

	De overeenkomst gaat in op Datum en loopt tot en met Datum. De Gemeente kan na afloop van de looptijd de overeenkomst in zijn geheel of gedeeltelijk verlengen met een periode van [aantal] kalendermaanden. De Gemeente mag op deze wijze de overeenkomst maximaal [aantal] maal verlengen.		
Paragraaf 3.1 Bibob	De inkopende organisatie kan de Wet Bibob gebruiken om integriteit te toetsen in de inkoopprocedure. De manier waarop de inkopende organisatie dat kan doen is opgenomen in deel 1 van de (concept)overeenkomst.	Als gemeente gebruik wil maken van de wet Bibob dan dienen ze deze passage op te nemen in het inkoopdocument. In deze passage wordt verwezen naar de overeenkomst om het mogelijk te maken om ook gebruik te kunnen maken van het instrumentarium van de Bibob tijdens de uitvoering van de opdracht.	<p>Wet Bibob De Wet Bibob geeft de inkopende organisatie de mogelijkheid om bedrijven en personen te screenen in de inkoopprocedure en tijdens de looptijd van de overeenkomst. Zo voorkomt de inkopende organisatie dat zij onbedoeld criminele activiteiten faciliteert. Dit noemen we het Bibob-onderzoek.</p> <p>De inkopende organisatie wil in deze inkoopprocedure gebruikmaken van het Bibob-onderzoek. Zij toetst daarmee of zij een overeenkomst met een potentiële opdrachtnemer kan sluiten en of zij akkoord gaat met de voorgestelde onderaannemer(s).</p> <p>De inkopende organisatie zet daarvoor wettelijke instrumenten in, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het invullen en terugsturen van het Bibob-vragenformulier door de potentiële opdrachtnemer; b. onderzoek in open bronnen naar de potentiële opdrachtnemer; c. onderzoek in gesloten bronnen naar de potentiële opdrachtnemer; d. een adviesaanvraag bij het Landelijk Bureau Bibob. <p>Wil de inkopende organisatie gebruikmaken van het vragenformulier (middel a), dan stuurt de potentiële opdrachtnemer dit binnen veertien kalenderdagen na ontvangst volledig ingevuld en ondertekend terug.</p> <p>Het Bibob-onderzoek kan betrekking hebben op huidige en voormalige leidinggevenden (zoals bestuurders), zeggenschapshebbenden (zoals aandeelhouders), vermogensverschaffers van de potentiële opdrachtnemer en, in</p>

			<p>geval van een combinatie, van iedere combinant. Dit geldt ook voor voorgestelde onderaannemers. Door opdrachtgever wordt in dat kader aangesloten bij het 'betrokkene-begrip' zoals gedefinieerd in de Wet Bibob.</p> <p>De uitkomst van het Bibob-onderzoek vormt een belangrijk onderdeel van de beoordeling of een uitsluitingsgrond van toepassing is en of de inkopende organisatie de potentiële opdrachtnemer moet of kan uitsluiten.</p> <p>Ook tijdens de looptijd van de overeenkomst behoudt de opdrachtgever het recht om een Bibob-onderzoek te starten. Zo toetst hij of hij een bestaande overeenkomst wil ontbinden of een onderaannemer wil weigeren. Artikel 1.8 van de overeenkomst bevat hierover aanvullende bepalingen.</p>
Paragraaf 3.4 geschiktheidseisen		Paragraaf 3.4 Een NOTA BENE opgenomen	[Let op: Als inkopende organisatie als financiële geschiktheidseis een verzekeringseis wil stellen, moet deze in lijn zijn met het artikel 3.28.2. in de overeenkomst]

4 Overzicht wijzigingen Toelichting op de inkoopdocumenten Wmo versie 1.2 ten opzichte van de versie 1.1.

Versie 1.1. paragraaf	Toelichting op de Inkoopdocumenten Wmo 1.1(WAS)	Release 1.2 (WORDT) paragraafnummer	Toelichting op de Inkoopdocumenten Wmo versie 1.2 (WORDT)
Beschrijving opdracht		Toegevoegd bij beschrijving opdracht	Zij geeft aan hoe ze met aanpalende wetgeving omgaat, zoals de per 1 januari 2025 in werking getreden Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Wbsrz) en de Wet Bibob
Paragraaf 3.4		Toegevoegd ivm financiële geschiktheidseis	Als inkopende organisatie als financiële geschiktheidseis een verzekeringseis wil stellen, moet deze in lijn zijn met het nieuwe artikel 3.28.2, waar een onderscheid is gemaakt tussen aansprakelijkheid voor microorganisaties en overige organisaties.
Pagina 7		Toegelicht dat er ook sprake kan zijn van een bijlage met daarin de procedure rondom het voeren van een dialoog	De organisatie mag op deze plaats in het inkoopdocument uitleggen hoe zij gesprekken of een dialoog voert. Zij mag er ook voor kiezen om te verwijzen naar een eigen bijlage waarin dit uitgebreider staat uitgewerkt. Zo'n bijlage heet bij sommige organisaties een <i>dialoogdocument</i> .
Pagina 8		Extra toelichting mbt de dialoog	Hier geldt hetzelfde voor SAS procedures als voor toelatingsprocedures. De organisatie mag in het inkoopdocument uitleggen hoe zij gesprekken of een dialoog voert of verwijzen naar een <i>dialoogdocument</i> die als bijlage wordt opgenomen.